

**КЊИГОВОДСТВЕНО
ОБУХВАТАЊЕ ОСНОВНИХ ФАЗА
ОБРТА СРЕДСТАВА I**

Пословна средства или (стална имовина) у компанији имају велику појединачну вредност и дуго трају. Она се постепено троше, не мењајући свој физички (конкретан) изглед и, сразмерно трошењу, преносе своју вредност (у виду амортизације) на нове производе и услуге.

Према постојећим
прописима, пословна
средства – некретнине,
постројења, опрема и
биолошка средства)
разврставају се у следеће
групе – средстава за рад:

земљиште, шуме, грађевински
објекти, опрема (машине,
транспортна средства, уређаје
и инсталације, постројења,
мерне инструменте, крупан
алат, намештај, погонски и
пословни инвентар и др.
опрему), инвестиционе
некретнине и основна стада.

Код евиденције пословних средстава, разликују се следеће вредности: **фактурна (куповна) вредност, набавна вредност, отписана (амортизована) вредност, неотписана (садашња) вредност и тржишна вредност пословних средстава.**

Вредност по којој су
пословна средства
купљена од добављача
представља њихову
фактурну (куповну)
вредност.

Фактурна вредност увећана за
зависне трошкове набавке
ових средстава (превоз,
осигурање, монтажа итд.)
представља **набавну**
вредност ПОСЛОВНИХ
средстава.

$$НВ = ФВ + ЗТН + ПДВ$$

Набавна вредност
(умањена за резидуалну
вредност) представља
основицу за обрачун
амортизације. Отписана
(амортизациона) вредност
је део набавне вредности
која је у виду амортизације
пренета на нове производе
и услуге.

**Резидуална вредност или
остатак вредности
представља нето износ
који предузеће очекује да
ће добити продајом сталне
имовине на крају његовог
корисног века трајања по
одбитку очекиваних
трошкова расходовања.**

Отписана вредност или
исправка вредности сталне
имовине представља укупно
исказан износ амортизације,
као трошка сталне имовине у
периоду његовог
коришћења, односно укупно
пренету вредност сталне
имовине на учинке у току
његовог века коришћења.

$$OB=NB-SB$$

Неотписана (садашња)
вредност ПОСЛОВНИХ
средстава представља
разлику између набавне и
отписане вредности
ПОСЛОВНИХ средстава.

$$СВ = НВ - ОВ$$

Тржишна-фер-вредност
пословних средстава је
она вредност која се може
постићи приликом продаје
пословних средстава. Она
може да буде већа или
мања од неописане
(садашње) вредности
пословних средстава.

Ревалоризована вредност
представља износ нове
набавне вредности или
исправке вредности сталне
имовине која је утврђена
применом коефицијента
ревалоризације на претходне
износе књиговодствених
вредности - набавне и
отписане.

Фактурна
вредност

+

Зависни трошкови
набавке

=

Стварна набавна
вредност

.

Отписана вредност
(амортизација)

=

Неотписана или
садашња вредност

>

Тржишна
вредност

=

<

Прибављање постројења и опреме

- Компанија може да прибави постројења и опрему:
- преносом без накнаде (бесплатно примање),
 - куповином,
 - производњом у сопственој режији,
 - на остале начине.

Прибављање пословних средстава без накнаде

Компаније могу да
прибављају пословна
средства без накнаде, и
то доделом и преносом.

При додељивању пословног средства, потребна је следећа документација:

- одлука надлежног органа који додељује пословно средство са свим подацима о средству које се додељује,
- одлука пословодног органа компаније о прихватању пословног средства које се додељује.

Приликом бесплатног примања пословног средства, могу да се јаве два случаја:

- примање без накнаде пословног средства (без икаквог дуга),
- примање без накнаде пословног средства са преузимањем обавезе отплате остатка дуга – кредита.

Приликом примања пословног средства без накнаде (без икаквог дуга) за набавну вредност пословног средства се задужује konto Постројење и опрема, а одобравају konto Исправка вредности опреме, за отписану вредност, и konto Сопствени капитал, за неотписану вредност.

0238 – Исправка вредности
постројења и опреме

0230 – Постројења и опрема

Отписана вредност

Набавна вредност

30 – Сопствени капитал

Неотписана вредност

VISOKA TURISTIČKA ŠKOLA
BEOGRAD

Пример:

Од друге компаније, без накнаде, примљена је једна расхладна витрина чија је набавна вредност 40.000 динара а отписана вредност 20.000 динара.

0238 – Исправка вредности
постројења и опреме

20.000	(1)
--------	-----

0230 – Постројења и опрема

1)	40.000
----	--------

30 – Сопствени капитал

20.000	(1)
--------	-----

Други начин пријема
пословног средства без
накнаде је пријем
пословног средства уз
преузимање обавезе
отплате остака дуга –
кредита.

Преузети кредит може бити једнак, већи или мањи од неотписане (садашње) вредности.

Разлика настаје услед неподударача дужине периода отплате кредита и дужине периода амортизације (отписа) пословног средства.

Када је преузети **кредит једнак неотписаној вредности** пословног средства, преузимање се књижи тако што се за набавну вредност **задужује** конто Постројења и опреме, а **одобрава** се конто Исправка вредности постројења и опреме, за отписану вредност, и конто Дугорочни кредит за пословна средства, за преузети кредит.

0238 – Исправка вредности

постројења и опреме

Отписана вредност

0230 – Постројења и опрема

Набавна вредност

414 – Дугорочни кредити

Неотписана вредност у

висини кредита

VIŠKA TURISTIČKA ŠKOLA
Brijuni

Пример:

Од компаније “Х” је без накнаде примљена једна рачунска машина, чија је набавна вредност 1.500 динара а отписана 800 динара, уз преузимање дуга по кредиту за пословна средства у износу од 700 динара.

0238 – Исправка вредности
постројења и опреме

800	(1)
-----	-----

0230 – Постројења и опрема

1)	1.500
----	-------

414 – Дугорочни кредити

700	(1)
-----	-----

У овом случају пословно средство је преузето, али не без накнаде, јер је његова садашња (неотписана) вредност у целости покривена преузетим кредитом за пословна средства.

Ако је преузети кредит за пословна средства **већи од садашње (неотписане) вредности** пословног средства, преузимање се књижи тако што се за набавну вредност **задужује** конто Постројења и опрема, а **одобравају** се конто Дугорочни кредити, за преузети кредит, и конто Исправка вредности постројења и опреме, за разлику између набавне вредности пословног средства и кредита за пословна средства.

У овом случају се ради о
куповини пословног
средства по цени која је
једнака висини преузетог
кредита за пословна средства
– односно, преузети кредит
представља процењену
садашњу (неотписану)
вредност пословног
средства.

0238 – Исправка вредности

постројења и опреме

Коригована отписана вредност

0230 – Постројења и опрема

Набавна вредност

414 – Дугорочни кредити

Преузета обавеза за отплату

кредита

Пример:

Од компаније “А” је примљен пословни инвентар без накнаде, чија је набавна вредност 35.000 динара, а отписана вредност 20.000 динара, уз преузимање дуга по кредиту од 25.000 динара.

Како је преузета обавеза за отплату кредита већа од садашње (неотписане) вредности преузетог пословног средства, коригујемо исправку вредности постројења и опреме.

0238 – Исправка вредности
постројења и опреме

10.000	(1)
--------	-----

0230 – Постројења и опрема

1) 35.000	
-----------	--

414 – Дугорочни кредити

25.000	(1)
--------	-----

Ако је износ преузете обавезе за отплату кредита нижи од садашње (неотписане) вредности пословног средства, за разлику се повећава **конто Сопствени капитал.**

0238 – Исправка вредности
постројења и опреме

Отписана вредност

414 – Дугорочни кредити

Преузета обавеза за
отплату кредита

Набавна вредност

30 – Сопствени капитал

Разлика између
неотписане (садашње)
вредности и преузете
обавезе по кредиту

0230 – Постројења и опрема

Пример:

(1) Од друге компаније је без накнаде преузета расхладна витрина чија је набавна вредност 50.000, отписана вредност 20.000, а садашња вредност 30.000. Уговором је преузета обавеза отплате дугорочног кредита за пословно средство, из кога је делимично финансирана набавка овог средства у висини од 20.000.

Како је садашња (неотписана)
вредност пословног средства
за 10.000 већа од обавезе по
основу преузетог кредита, та
разлика представља
примљену вредност
пословног средства без
накнаде и због тога се тај
износ књижи у корист
ОСНОВНОГ КАПИТАЛА.

0238 – Исправка вредности
постројења и опреме

	20.000	(1)
--	--------	-----

0230 – Постројења и опрема

1)	50.000	
----	--------	--

414 – Дугорочни кредити

	20.000	(1)
--	--------	-----

30 – Сопствени капитал

	10.000	(1)
--	--------	-----

Куповина пословних средстава

- Куповина (набавка) нових постројења и опреме

Приликом куповине нових пословних средстава разликује се куповина без монтаже и куповина са монтажом пословног средства.

Ако је купљено пословно средство могуће ставити у функцију без икакве интервенције на њему, то је куповина без монтаже.

У том случају набавка се књижи тако што се за набавну вредност пословног средства **задужи** конто Постројења и опрема, а **одобри** конто Добављачи. Када се исплати обавеза за купљено пословно средство, **задужује** се конто Добављачи, а **одобрава** одговарајући рачун извора средстава.

241 - Текући рачун

414 – Дугорочни кредити

432 - Добављачи

023 – Постројења и опрема

2 →

Исплата фактуре за
купљено средство

1 →

Куповина пословног
средства

Пословна средства или (стална **Пример:**

1. Купљен је један фрижидер за 8.000.

2. Рачун је исплаћен са текућег рачуна
компаније.

241 - Текући рачун

432 - Добављачи

023 – Постројења и опрема

8.000 (2)

2) 8.000 8.000 (1)

1) 8.000

Уколико се купљено пословно средство не може непосредно укључити у пословну активност, већ се претходно мора извршити монтажа, изградња постоља, прикључака и др., онда се куповина оваквог пословног средства обухвата на рачуну

Постројења и опрема у припреми.

На овом рачуну књиже се и сви трошкови набавке. Тиме се на дуговној страни овог рачуна прикупљају сви елементи набавне вредности пословног средства, док се противкњижење спроводи на потражној страни рачуна Добављачи за пословна средства.

Ликвидирање обавеза према
добављачима за пословна
средства књижи се тако што
се овај рачун задужи, а
одобри се одговарајући
рачун извора средстава из
кога је куповина непосредно
финансирана

241 - Текући рачун

432 - Добављачи

023 – Постројења и опрема

S°

(4)

(1)

414 – Дугорочни кредити

(4)

028 – Постројења и опрема у
припреми

(2)

(3)

- (1) Пријем фактуре за купљено пословно средство које не подлеже монтажи и фактуре за зависне трошкове,
- (2) Пријем фактуре за пословно средство које се мора монтирати, фактуре за зависне трошкове набавке за монтажу,
- (3) Активирање пословног средства и
- (4) Исплата обавеза према добављачима

Пример:

- 1) Купљен је намештај за самоуслугу, чија је фактурна вредност 1.000.000 динара
- 2) Трошкови монтаже по фактури добављача износе 100.000 динара
- 3) Намештај је стављен у употребу
- 4) Исплата фактура за куповину и монтажу извршена је са текућег – рачуна.

Извршити књижење промена кроз дневник и главну књигу.

027 – Постројења и опрема у припреми

(1)	1.000.000	1.100.000	(3)
(2)	100.000		

432 - Добављачи

(4)	1.100.00	1.000.000	(1)
		100.000	(2)

023 – Постројење и опрема

(3)	1.100.000
-----	-----------

241 – Текући рачун

	1.100.000	(4)
--	-----------	-----

Рб	Конто		О п и с	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	027		Постројења и опрема у припреми	1.100.000	
		432	Добављачи		1.000.000
		432	Добављачи		100.000
			<i>- За куповину и монтажу</i>		
2	023			1.100.000	
		027	Постројења и опрема		1.100.000
			Постр. и опрема у припреми		
			<i>-За стављање намештаја у употре.</i>		
3.	432			1.100.000	
		241			1.100.000
			Добављачи		
			Текући рачун		
			<i>- За исплату фактура и мотажу</i>		

Куповина употребљаваних пословних средстава

Компаније могу покрити неке од потреба за пословним средствима куповином коришћених пословних средстава, тј. оних која су постала непотребна компанији која их излажу продаји.

Будући да цена ових пословних средстава не зависи од њихове књиговодствене вредности, већ је одређена понудом и тражњом на тржишту, њихова фактурна односно куповна вредност може бити једнака, виша или нижа од њихове неотписане вредности (неамортизоване, садашње вредности).

При књижењу набавке коришћених пословних средстава треба задржати првобитну набавну вредност, а куповну вредност треба сматрати садашњом вредношћу. Разлика између ове две вредности представља отписану вредност.

Књижење набавке употребљаваних пословних средстава се, сагласно управо изложеном, врши тако што се рачун Постројења и опрема задужује за првобитну (пуну) набавну вредност прибављеног пословног средства, рачун Добављачи потражује за куповну вредност средства, а разлика између ове две вредности се књижи на потражној страни рачуна Исправка вредности постројења и опреме.

Пример: 1) Од компаније „Промет“ купљен је коришћени рачунар марке „Dell“, чија је куповна цена 25.000.- дин. Књиговодствени подаци за овај рачунар: Набавна вредност 75.000.- динара, а отписана 50.000.- динара.

023 – Постројења и опрема		0239 – Исправка вредности постројења и опреме		432 - Добављачи	
1)	75.000	50.000	(1)	25.000	(1)

Када куповна (фактурна)
вредност коришћених
средстава одступа од
њихове књиговодрствене
(неотписане) вредности,
тада је најисправније да се
коригује конто Исправка
вредности постројења и
опреме, односно извршени
ОТПИСИ.

Отписана вредност се повећава за разлику између више књиговодствене (неотписане) вредности и ниже куповне цене коришћеног пословног средства, односно смањује, уколико је куповна (фактурна) цена виша од њене књиговодствене вредности.

Пример 1:

Купљена је једна расхладна витрина за 25.000 динара.
Набавна вредност ове витрине је 50.000, а отписана
15.000 динара.

Објашњење:

Будући да је куповна цена (25.000) нижа од садашње
(неотписане) вредности (35.000), то ће се за
разлику (10.000) повећати отписана вредност
(15.000 + 10.000 = 25.000).

Књижење:

023 – Постројења и опрема	0239 – Исправка вредности постројења и опреме	432 - Добављачи
1) 50.000	25.000 (1)	25.000 (1)

Пример 2:

Купљена је једна рачунска машина за 6.000 динара. Набавна вредност ове машине је 12.000, а отписана вредност 7.000 динара. Како је куповна цена нижа од садашње (књиговодствене) вредности.

Објашњење:

Како је куповна цена (6.000) виша од садашње (неотписане) вредности (5.000), то се за разлику (1.000) смањује отписана вредност тј. (7.000 - 1.000 = 6.000).

Књижење:

023 – Постројења и опрема	0239 – Исправка вредности постројења и опреме	432 - Добављачи
1) 12.000	6.000 (1)	6.000 (1)
Набавна вредност	Отписана вредност	Фактурна вредност

Изградња грађевинских објеката

Када компаније не могу на тржишту да купе сва средства која чине пословна средства (на пример, грађевинске објекте), она приступају изградњи као једном од начина прибављања пословних средстава.

Изградња пословних
средстава се финансира
као и набавка осталих
пословних средстава из
сопствених, туђих и
комбинованих
средстава.

Градња се евидентира тако што се конто некретнине у припреми задужује за све примљене привремене ситуације (рачуне добављача), а одобрава се конто Добављачи, за испостављене рачуне (привремене ситуације).

При исплати рачуна се **задужује** конто Добављачи, а **одобрава** конто одговарајућег извора средстава. Када се објекат заврши, **задужује** се конто Грађевински објекти, а **одобрава** конто Некретнине у припреми за набавну вредност пословног средства.

Износ, који извођач радова
користи за набавку
потребног материјала,
отварање и уређење
градилишта, куповину
машина, исплату зарада и
др. **назива се аванс.**

Са гледишта инвеститора аванс представља потраживање од изводача радова и обухвата се на рачуну **Аванси за пословна средства**, док се за исплаћени износ одобрава рачун **Текући рачун** ако је исплата извршена из сопствених средстава, односно рачун **Дугорочни кредити**, када се исплатаврши из одобреног кредита.

Уговором се прецизира и
начин гашења аванса.

Аванс се може
ликвидирати одједном по
подношењу прве
привремене ситуације или
постепено, део по део.

Инвеститор не може
књижити дате авансе на
рачуну Додављачи јер
извођач радова није
учинио никакву услугу
изградње по којој би
постојала обавеза
евидентирана на рачуну
додављача

Истовремено, у књиговодству извођача радова који прима аванс, ова промена се обухвата као повећање на текућем рачуну и као обавеза за примљене авансе, који још нису приход за грађевинску компанију.

Извођач радова врши обрачун извршених радова у виду привремених и дефинитивне ситуације. Привремене ситуације су рачуни (фактуре) у којима извођач радова исказује вредност радова који су на објекту у изградњи извршени од почетка градње до састављања ситуације.

Ове ситуације су
привремене у односу на
ситуацију која се саставља
по завршетку изградње и
која се означава као
коначна или дефинитивна.

Будући да се у њима исказује вредност извршених радова, привремене и дефинитивна ситуација се књиже тако што се **задужује** рачун

Некретнине у припреми, а **одобрава** конто Добављачи, јер се за вредност извршених радова повећава обавеза према извођачу радова.

Како привремене и дефинитивна ситуација гласе увек на бруто износ, односно садрже укупну вредност извршених радова до тренутка њиховог испостављања, нужно је да се код књижења друге и свих наредних привремених и дефинитивне ситуације

књижи само разлика између
износа на који дата
ситуација гласи и износа
који су, кроз књижење
претходних ситуација, већ
обухваћени на рачуну
Некретнине у припреми.

Другим речима, иако привремена, односно дефинитивна ситуација гласи на бруто износ, књижи се само вредност радова извршених од испостављања претходне ситуације.

По завршетку градње врши се пренос вредности завршеног објекта са конта Некретнине у припреми, тако што се за његову набавну вредност задужује рачун грађевински објекти, а одобрава рачун Некретнине у припреми.

Наведена књижења могу се графички приказати овако:

241- Текући рачун

028 – Аванси за некретнине

432 - Добављачи

припреми

S°

(1)

(3)

(2)

(4)

(5)

414 – Дугорочни кредити

022 – Грађевински објекти

(1)

(5)

- (1) Исплата аванса за грађевинске објекте,
 (2) Пријем привремених и дефинитивне ситуације
 (3) Ликвидирање аванса
 (4) Активирање грађевинског објекта
 (5) Исплата обавеза према добављачима

Пример:

- 1) Компанија „ФМП“, Београд, склопило је са грађевинском компанијом „Рад“ уговор о изградњи магацинске зграде. Финансирање изградње врши се делом из сопствених средстава, а делом из одобреног дугорочног кредита за пословна средства. У складу са одредбама уговора, извођачу радова је исплаћено са текућег рачуна дин. 3.000.000 на име аванса.
- 2) Од извођача радова примљена је прва привремена ситуација која гласи на дин. 2.800.000.-

3) Обавеза према извођачу радова по првој привременој ситуацији измирена је из одобреног дугорочног кредита за пословна средства по одбитку половине исплаћеног аванса.

4) Према другој привременој ситуацији, која је примљена од извођача радова, вредност до сада извршених радова на објекту у изградњи је 4.700.000.- дин.

5) Добављачу за пословна средства исплаћена је обавеза из одобреног дугорочног кредита за пословна средства по одбитку преосталог износа аванса од 1.500.000.- дин.

6) Према дефинитивној ситуацији вредност завршеног грађевинског објекта је 5.400.000.- динара.

Колаудациона комисија извршила је пријем објекта, чиме је објекат стављен у употребу.

7) Обавеза према извођачу
радова по дефинитивној
ситуацији измирена је из
одобреног дугорочног
кредита за пословна
средства.

Књижење на рачунима главне
књиге је:

028 – Аванси некретнине

1)	300.000	1.500.000 (3
		1.500.000 (5

241 – Текући рачун

S°	3.000.000 (1
----	--------------

027 - Грађевински објекти у
припреми

2)	2.800.000	5.400.000 (6а
4)	1.900.000	
6)	700.00	

432 - Добављачи

3)	2.800.000	2.800.000 (2
5)	1.900.000	1.900.000 (4
7)	700.000	700.000 (6

414 – Дугорочни кредити

1.3000.000 (3
400.000 (5
700.000 (7

022 – Грађевински објекти

6а) 5.400.000

Изградња пословних средстава

а) Изградња пословних
средстава у сопственој
режији

б) Изградња заједничких
пословних средстава

а) Изградња пословних средстава у сопственој режији

И када нису регистрована за обављање грађевинске делатности компаније могу, уколико имају одговарајућу опрему и кадрове, за своје потребе градити инвестиционе објекте под условом да њихова предрачиинска вредност не прелази лимит одређен законом.

Изградњу инвестиционих
објеката може вршити за
ту сврху организована
посебна јединица у
саставу исте компаније.

На изградњу пословних средстава у сопственој режији компанија се, међутим, далеко чешће одлучује онда када у свом саставу већ имају пословну јединицу која се бави изградњом.

Књижења изградње пословног средства су аналогна књижењима изградње у туђој режији, јер се новооснована посебна јединица, односно постојећа пословна јединица, у односу на остале јавља као извођач радова.

Изградња пословних
средстава за сопствене
потребе представља основу
за стицање прихода.

Ови приходи се означавају као
приходи по основу
активирања сопствених
учинака.

С обзиром да се ради о продаји учинка (производа) компанија самомој себи, односно о реализацији унутар једног профитног центра, приходи се, у складу са начелом реализације, могу признати само у висини извршених улагања, односно цене коштања произведеног средства.

Није допуштено
признавање прихода по
продајним ценама јер оне
садрже добит, која у овом
случају није тржишно
потврђена.

Књижење изградње се врши
на тај начин што се за
примљену привремену,
односно дефинитивну
ситуацију **задужује** рачун
Грађевински објекти у
припреми, а **одобрава** рачун
Активирани сопствени
учинци.

**Овај рачуње рачун
прихода и уноси се на
приходну страну
биланса успеха. На
расходну страну биланса
успеха биће унети
трошкови настали у вези
са изградњом овог
објекта.**

Како се активирани
сопствени учинци
обухватају у висини
насталих улагања
(трошкова) изградња
средства у сопственој
режији неће утицати на
висину резултата.

Завршетак градње објекта,
односно његова предаја у
употребу и овде се књижи
тако што за вредност
изграђеног пословног
средства **дугује рачун**
Грађевински објекти, а
потражује рачун
Грађевински објекти у
припреми.

Пример:

- 1) На основу одлуке органа управљања, компанија је приступила изградњи магацинске зграде чија је предрачунска вредност 1.360.000.- динара. Финансирање изградње врши се из сопствених средстава. Према првој привременој ситуацији вредност извршених радова је 590.000.- дин.
- 2) Коначна ситуација за изградњу објекта гласи на дин. 1.250.000.-
- 3) Објекат је стављен у употребу.

027 – Грађевински објекти у

припреми

1)	590.000	1.250.000	(3
2)	660.000		

621 – Активирани сопствени учинци

	590.000	(1
	660.000	(2

022 – Грађевински објекти

3)	1.250.000		
----	-----------	--	--

а) Изградња заједничких пословних средстава

Компаније, када постоје заједнички економски интереси, приступају изградњи заједничких грађевинских објеката и других ствари које чине пословна средства.

Евиденција о заједничким
пословним средствима
води се у књиговодству
свих оних компанија која
су у финансирању његове
набавке учествовале
сразмерно висини
уложених средстава
(идеални делови).

Компанија која је носилац права и
обавеза, односно које према
уговору треба да купи или
изгради заједничко пословно
средство, пријем уплате од стране
друге компаније учесника у
набавци заједничког пословног
средства **евидентира као
повећање средстава на текућем
рачуну и формира обавезу по
основу заједничких пословних
средстава.**

Књижења исплате аванса и његове ликвидације, пријем привремених и дефинитивне ситуације, исплата обавеза по овим ситуацијама идентична су књижењима која се спроводе при књижењу изградње пословних средстава када је инвеститор једна компанија.

По завршетку изградње компанија која је обављала набавку односно изградњу заједничког пословног средства задужује рачун Грађевински објекти за износ који је оно уложило у дато средство, задужује рачун Обавезе за заједничка средства, јер је изградњом односно куповином средства та обавеза испуњена, а за укупан износ одобрава рачун Грађевински објекти у припреми.

Компаније које учествује у набавци односно изградњи заједничког средства, у свом књиговодству такође, задужује рачун Грађевински објекти у висини износа са којим је финансирало набавку односно изградњу датог средства, а одобрава рачун Потраживања за заједничка средства, јер је сада ово потраживање намирено.

У књиговодству сваке од
компаније учесника
наставља даље вођење
евиденције о заједничком
пословном средству
сразмерно уложеним
средствима.

Пример:

Компаније А и Б донела су одлуку о изградњи заједничке магацинске зграде, чија је предрачунска вредност 8.500.000.- динара. Средства обезбеђују из сопствених извора.

Компанија А учествује са 4.400.000 дин.

Компанија Б учествује са 4.100.000 дин.

- 1) Компанија Б је уплатила део учешћа у финансирању изградње пословног средства компанији А код кога се воде заједничка средства.

У књиговодству компаније Б ова уплата се књижи
овако:

218 – Потраживања за
заједничка средства

241 – Текући рачун

1) 4.100.000

S^o

4.100.000 (1

- 2) Компанија А на чији је текући рачун извршена уплата средства за изградњу бележи у свом књиговодству повећање готовине на текућем рачуну и формирање обавезе за заједничка средства.
- 3) Извођач радова је доставио прву привремену ситуацију за објекат у градњи, која гласи на дин. 5.100.000.- Обавеза према извођачу радова измирена је са текућег рачуна.
- 4) Примљена је дефинитивна ситуација која гласи на дин. 8.600.000.-

5) Колаудациона комисија је извршила технички пријем објекта и издала употребну дозволу. Према коначном обрачуну компанија А је учествовала у финансирању градње са 4.500.000 дин. а компанија Б са 4.100.000 дин.

б) Компанија А је измирило обавезу према извођачу радова исплатом 3.500.000 дин. са текућег рачуна.

На основу одлуке о заједничкој изградњи, компанија А спроводи у свом књиговодству следећа књижења:

241 – Текући рачун

S°	5.100.000	(3a)
2)	4.100.000	3.500.000 (6)

449 – Обавезе за

заједничка средства

5) 4.100.000	4.100.000 (2)
--------------	---------------

432 - Добављачи

3a) 5.100.000	5.100.000 (3)
6) 3.500.000	3.500.000 (4)

027 – Грађевински објекти у

припреми

3) 5.100.000	8.600.000 (5)
4) 3.500.000	

022 – Грађевински објекти

5) 4.500.000

У књиговодству компаније Б
активирање завршеног пословног
средства се књижи:

022 – Грађевински објекти

5) 4.100.000	
--------------	--

218 – Потраживања за заједничка средства

S ^o 4.100.000	4.100.000 (5
--------------------------	--------------

Према томе, евиденција о датом пословном
средству води се у књиговодству компаније
која је учествовала у финансирању
изградње заједничког пословног средства у
висини улагања, односно учешћа.

Пријем пословних средстава без накнаде

Компаније могу пословна средства стицати и пријемом без накнаде. Пријем пословних средстава без накнаде, на поклон, врши се на основу уговора који се склапа између компанија уступиоца и компаније примаоца средстава. Предмет уступања могу бити ствари и права која чине пословна средства.

Књижење пријема пословних средстава без накнаде врши се тако што се на рачуну пословних средстава књижи повећање у висини набавне вредности преузетог пословног средства, за висину отписане вредности одобрава рачун Исправка вредности пословних средстава, док се за садашњу, неотписану вредност одобрава рачун осталих прихода.

Описана књижења се могу графички представити овако:

0228 - Исправка вредности грађевинских
објеката

022 – Грађевински објекти

Отписана вредност

Набавна вредност

682 – Остали приходи

Садашња вредност

Пример 2: **За самостални рад**

1. Закључен је уговор са банком о коришћењу дугорочног кредита за пословна средства у износу од 50.000 динара. На терет одобреног кредита, извођачу радова на грађевинском објекту (магацини робе) је исплаћен аванс у износу од 10.000 динара.
2. Примљена је прва привремена ситуација од извођа радова на износ од 20.000 динара.

3. Банка изводом обавештава да је из одобреног кредита исплатила добављачима за пословна средства обавезу из претходног става по одбитку аванса.

4. Примљена је друга привремена ситуација од извођача радова на бруто износ од 35.000 динара.

5. Извршена је исплата обавезе добављачима за пословна средства из претходног става из одобреног дугорочног кредита за пословна средства.

6. Примљена је коначна ситуација од извођача на бруто износ од 60.000 динара. Објекат је стављен у употребу.

7. Исплаћена је обавеза добављачима за пословна средства из претходног става из кредита за пословна средства.

Отуђивање пословних средстава

Компаније могу да отуђе пословна средства:

- преносом без накнаде (уступањем),
- продајом,
- расходовањем и
- на посебне начине као што су мањкови код инвентарисања или штете на пословним средствима.

Продаја пословних средстава

Компанија може да прода
своја пословна средства
другим физичким лицима и
правним лицима на основу
јавног **надметања**
(лицитацијом) и слободном
погодбом.

Приликом продаје пословних средстава може се десити да је продајна вредност:

- једнака неотписаној (садашњој) вредности,
- већа од неотписане (садашње) вредност,
- мање од неотписане (садашње) вредности.

Продаја основних средстава по цени једнакој неотписаној вредности

Приликом продаје пословног средства по цени која је једнака неотписаној вредности за отписану вредност задужује се konto Исправка вредности пословних средстава и за продату вредност konto Купци, а за набавну вредност се одобрава konto Пословна средства.

02 – Некретнине, постројења
и опрема

0238 – Испрвака вредности
постројења и опреме

		Отписана вредност	
	Набавна вредност		
			202 - Купци
		Продајна вредност	

Пример:

Продато је једно пословно средство за 12.000 динара. Набавна вредност пословног средства је 20.000 динара, а отписана вредност 8.000 динара.

02 – Некретнине, постројења
и опрема

0238 – Испрвака вредности
постројења и опреме

	20.000	(1		1)	8.000	
						202 - Купци
				1)	12.000	

Продаја пословних средстава по вредности већој од његове неотписане вредности

Приликом оваквог начина продаје за отписану вредност се **задужује** конто Исправка вредности пословних средстава и за продајну вредност конто Купци, а за набавну вредност се **одобрава** конто Пословна средства и за разлику између ниже неотписане (садашње) и више продајне вредности – конто Добици од продаје.

02 – Некретнине,
постројења и опрема

Набавна
вредност

67 – Добици од продаје
некретнина и опреме

Разлика између
више продајне и
ниже
неотписане
вредности

0238 – Исправка вредности
постројења и опреме

Отписана
вредност

202 - Купци

Продајна
вредност

Пример:

- 1) Продата је једна каса за 6.000 динара.
Набавна вредност касе је 10.000 динара,
а отписана вредност 5.000 динара.

02 – Некретнине,
постројења и опрема

10.000 (1

0238 – Исправка вредности
постројења и опреме

1) 5.000

67 – Добици од продаје
некретнина и опреме

1.000 (1

202 - Купци

1) 6.000

Пример 2.

1) Компанија је продала грађевински објекат за 500.000 динара, чија набавна вредност износи 600.000 динара, а исправка вредности по основу амортизације 150.000 динара. На аналитичком рачуну синтетичког рачуна 330 – Ревалоризационе резерве за овај грађевински објекат у ранијем периоду су вршена резервисања у износу од 33.000 динара. При томе је остварен капитални добитак у износу од 50.000 динара. По извршеној продаји, обрачун је и плаћен порез на непокретности по стопи од 5%, на основицу коју чини продајна вредност.

Књижење у дневнику изгледа овако:

Дневник

Р. б	Конто		О П И С	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	202		Купци	500.000	
	0229		Исправка вредности грађевинских објеката	150.000	
		022	Грађевински објекти		600.000
		670	Добици од продаје некретнина		50.000
			<i>- за продају пословног средства</i>		
1 а.	555			25.000	
		489	Трошкови пореза (500.000 x 5%)		25.000
			Обавезе за порезе		
			<i>- за обрачунати порез</i>	33.000	
1 б.	330				
		340	Ревалоризационе резерве		33.000
			Нераспоређена добит ранијих година		
			<i>- за ревалоризацију ревалоризационих резерви</i>		

Продаја пословних средстава по вредности мањој од његове неотписане вредности

Приликом продаје пословног средства по цени нижој од неотписане вредности, за отписану вредност се задужује конто Исправка вредности, за продајну вредност конто Купци, а за разлику између више неотписане и ниже продајне вредности – конто Ванредни расходи.

Другим речима, продаја пословног средства по вредности мањој од његове неотписане вредности, јавља се негативна разлика, која за компанију представља губитак и књижи се на рачуну 570 – Губици по основу расходовања. Наведени податак се исказује у пореском билансу и утиче на повећање пореске основице приликом опорезивања добити.

02 – Непокретности
постројења и опрема

0238 – Исправка вредности
постројења и опреме

Набавна
вредност

Отписана вредност

202 - Купци

Продајна вредност

57 – Губици по основу
расходавања опреме

Разлика између мање
продајне и више
садашње (неотписане)
вредности

Пример:

1) Продато је једно доставно возило за 4.000 динара.
Набавна вредност је 10.000, а отписана 5.000 динара.

02 – Непокретности
постројења и опрема

10.000 (1

0238 – Исправка вредности
постројења и опреме

1) 5.000

57 – Губици по основу
расходавања опреме

1) 1.000

202 - Купци

1) 4.000

Пример 2:

По извршеном тесту по основу обезвређивања објекта у смислу примене МРС 36, утврђено је да је дошло до обезвређивања објекта у износу од 20.000 динара поводом изградње другог савременог опремљеног објекта у његовој непосредној близини, као и због дотрајалости електричних инсталација. Услед орјентације на другу локацију компанија је продала грађевински објекат за који има следеће податке:

Набавна вредност је 670.000 динара, исправка вредности (отпис) је 470.000 динара, односно садашња вредност износи 200.000 динара. Продајом по цени од 150.000 динара, остварен је капитални губитак у износу од 30.000 динара. По извршеној продаји обрачунат је и плаћен порез на непокретности по стопи од 5%, на основицу коју чини продајна вредност.

VISMOKA TURISTIČKA ŠKOLA

Vismoka

ДНЕВНИК

Р. б	Конто		О П И С	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	582	0229	Обезвређење некретнина и опреме Исправка вредности грађевинских објек. <i>- за умањење вредности грађевинских вредн.</i>	20.000	20.000
1 а.	202	022	Купци у земљи	150.000	670.000
	0228		Исправка вредности грађевинских објеката	490.000	
	570		Губици по основу продаје некретнина	30.000	
1 б)	555	482	Грађевински објекти <i>- за продају објекта по цени нижој од неот. вр</i>	4.500	4.500
			Трошкови пореза Обавезе за порезе на терет трошкова <i>- за обрачун. порез на пренос апсолутних права</i>		

Расходовање пословних средстава

Када пословна средства до те мере дотрају да се више не могу употребљавати ни продати, она се расходују или ликвидирају. Расходовање или ликвидација пословних средстава представља поступак стављања изван употребе конкретних ствари пословних средстава.

Предлог за расхороовање даје стручна комисија, а одлуку доноси пословодни орган компаније. Најчешће се расходују пословна средства чији је век употребе истекао, а њихова вредност преко амортизације потпуно надокнађена.

Расходовање потпуно амортизованих пословних средстава

Пословна средства која су
сасвим отписана
(амортизована) расходују се
када им истекне век трајања.
Садашња (неотписана)
вредност тог средства
једнака је нули.

За износ набавне вредности
расходованог пословног
средства одобрава се конто
Пословна средства, а за
износ отписане вредности
(која је једнака набавној
вредности) смањује се стање
на конту Исправка вредности
пословних средстава (који
дугује).

Продаја правном лицу,
коме ће она служити као
пословно средство за
основну делатност или
као репродукциони
материјал, плаћа се ПДВ
на износ продајне
вредности по стопи од
18%.

При расходовању пословних средстава, могу да настану случајеви када се:

- расходује пословно средство које је потпуно амортизовано и одрадило свој радни век и
- расходује пословно средство које је делимично амортизовано (отписано), али је технички неисправно или економски застарело.

Ако код расходованог пословног средства има ликвидационог остатка, односно материјала од кога је израђено пословно средство, који се може продати, у том случају, задужује се одговарајући рачун Исправке вредности по основу амортизације и рачун Залиха отпадног и расходованог материјала, а одобрава рачун Постројење и опрема.

Пример:

Донета је одлука да се расходује једна дизалица чија је набавна вредност 350.000 динара, а који је потпуно отписан.
Процењена вредност ликвидационог остатка износи 15.000 динара.

Р. б	Конто		О П И С	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	0238	023	Исправка вредности постројења и опреме Постројење и опрема <i>-за књижење расходоване опреме</i>	350.000	350.000
1 а.	101	679	Залихе отпадног и расходованог материјала Остали непоменути приходи <i>За процењену вредност отпадака</i>	15.000	15.000

Расходовање делимично амортизованих пословних средстава

До превременог расходовања пословних средстава долази због неисправности, нерационалности употребе или застарелости пословних средстава. У зависности од односа вредности ликвидационог остатка према неотписаној вредности, могу се појавити случајеви када је:

**вредност ликвидационог
остатка једнака неотписаној
вредности,**

**– вредност ликвидационог
остатка виша од неотписане
вредности,**

**– вредност ликвидационог
остатка нижа од неотписане
вредности,**

Ако је вредност ликвидационог остатка **једнака неотписаној вредности** **расходованог** пословног **средства**, расходовање се у књиговодству компаније евидентира тако што се за износ набавне вредности расходованог основног средства смањује стање на конту Постројење и опрема, за износ отписане вредности расходованог пословног средства се смањује стање на конту Исправка вредности постројења и опреме, а за вредност ликвидационог остатка повећава се стање на конту Залихе отпадног и расходованог материјала, који дугује.

Када се отпаци продају задужује се конто Купци а одобрава конто Залихе отпадног и расходованог материјала.

1. Продаја ликвидационог остатка
2. Расходовање пословног средства

Пример:

- 1) Расходована је једна дрвена полица, чија је набавна вредност 10.000 динара, отписана вредност 6.000 динара, а вредност ликвидационог остатка продатог на кредит износи 4.000 динара.

Р. б	Конто		О П И С	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	0238		Исправка вредности постројења и опреме	6.000	
	101	023	Залихе отпадног и расходованог материјала	4.000	10.000
1 а.	101	202	Постројење и опрема <i>-за књижење расходоване опреме</i>	4.000	4.000
			Залихе отпадног и расходованог материјала Купци у земљи <i>За процењену вредност отпадака</i>		

Пример:

Расходована је једна расхладна витрина чија је набавна вредност 25.000 динара, а отписана вредност 20.000 динара. Процењена вредност ликвидационог остатка износи 6.000 динара.

Р. б	Конто		О П И С	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	0238		Исправка вредности постројења и опреме	20.000	
	101			6.000	
		023	Залихе отпадног и расходованог материјала		25.000
		679	Постројење и опрема		1.000
			Остали непоменути приходи		

Пример:

1. Расходована је једна рачунска машина набавне вредности 9.000 динара а отписане 75%. Вредност ликвидационог остатка процењена је на 2.000 динара.

Р. б	Конто		О П И С	Износ	
	Дугује	Потражује		Дугује	Потражује
1.	0238		Исправка вредности постројења и опреме	6.750	
	101			2.000	
	579		Залихе отпадног и расходованог материјала	250	
		023	Остали непоменути расходи Постројења и опрема		9.000

$$9.000 \times 75\% = 6.750 \text{ динара}$$

$$9.000 - 2.000 = 7.000 \text{ динара}$$

$$7.000 - 6.750 = 250 \text{ динара}$$

Трошкови отписа основних средстава (амортизације)

Три су основне претпоставке за решавање промена које се односе на трошкове амортизације:

Подаци за израчунавање
износа амортизације се
узимају **само и**
искључиво из почетног
стања (са конта: Основна
средства и Исправка
вредности основних
средстава).

Значи, ако је у некој ранијој промени купљено неко ново основно средство, вредност тог средства се не узима при обрачуну трошкова основних средстава. Ово важи ако је дужина обрачунског периода: један календарски месец.

Амортизације се увек рачуна
на годишњем нивоу, а
књижи у зависности од
дужине обрачунског
периода. Значи, ако је
обрачунски период јануар
(месец дана), онда се
израчунати износ
амортизације дели са
бројем 12.

Ако се у задатку захтева коришћење „књиговодствене вредности“, то значи да од вредности ОС треба одузети износ који се налази на конту ИВОС. Опет, узимају се подаци само и искључиво из почетног стања. Значи, књиговодствена вредност = $ОС - ИВОС$.

Амортизација се увек књижи
на следећи начин:

*Трошкови амортизације
(Дугује)*

ИВОС

(Потражује)

*За обрачунате трошкове
амортизације*

Две су методе отписа ОС, и
то:

1. Временска, а у оквиру ње:

1.1.линерана метода,

1.2. аритметичко-
дегресивна (дигитална) и

1.3. геометријско-
дегресивна

2. Функционална

1.1. Линеарна метода или пропорционалног отписивања

- Користи се следећа формула:
 - $ОС/н = \text{Трошак амортизације}$ ^[1] или преко Линеарне стопе $100/н = \text{Стопа}$
 $ОС \times \text{Стопа} = \text{Трошак амортизације}$ ^[1]
- ОС – вредност ОС из почетног стања
н – број година
 - ^[1] На годишњем нивоу

Пример:

Набавна вредност Основног средства је
1.000.000 дин. а век трајања је 10 год.
Годишњи износ амортизације у том случају
износи 100.000 дин (1.000.000/10 год.)

Књижење:

Дневник

Р.б.	Кonto		Опис	Износ	
	Дугује	Потраж.		Дугује	Потражује
1)	540	0239	Трошкови амортизације Исправка вредности основних средстава - за обрачун амортизације	100.000	100.000

1.2. Аритметичко-дегресивна метода (дигитална)

Користи се следећа формула:

$$2xOC/n(n+1) = \text{Дегресија}$$

OC – вредност OC из почетног
стања

n – број година

Након што се израчуна
износ дегресије, онда се
амортизација израчунава
за сваку годину
коришћења основног
средства, а да се при томе
та година умањи за износ
који је мањи од године
коришћења за један.

На пример: израчунавање трошак амортизације за I, II и V годину коришћења се ради на следећи начин:

I година коришења Дегресија $x n =$
Трошак амортизације¹

II година коришења Дегресија x
 $(n-1) =$ Трошак амортизације¹

V година коришења Дегресија x
 $(n-4) =$ Трошак армотизације¹

пример: (аритметичке дегресије)
годишња амортизација
смањује се за исти износ.

Први корак:

Износ дегресије = $\frac{\text{Набавна вредност основног средства}}{\text{Збир броја година}}$

$$ID = \frac{NV}{\frac{n(n+1)}{2}} = \frac{2NV}{n(n+1)}$$

где је:

ID – износ дегресије

NV – набавна вредност средстава, и

n – век употребе средстава

Да би се у другом кораку рачунала
годишња стопа амортизације на
следећи начин:

за прву годину $ID \times n$

за другу годину $ID \times (n-1)$

за трећу годину $ID \times (n-2)$, па све до $(n-n)$

Пример 1. Трошак набавке основног средстава је 10.000дин., док је његов процењени век употребе 5 године.

Обрачунати висини годишњих квота амортизације уз помоћ методе аритметичко-дегресивног отписивања.

Полазећи од методологије која је већ дата, **први корак** у наведеном поступку се састоји у израчунавању износа дегресије. У нашем случају то је 1.000 дин.

Други корак се састоји у израчунавању амортизационих квота по појединим годинама:

Година	% отписа	Износ дегресије (1)	Преостали број година употребе (2)	Амортизација (3) = (1) x (2)	Садашња вредност
I	33,3%	666,67	5	3.333,32	6.666,67
II	26,6%	666,67	4	2.666,66	4.000,01
III	20%	666,67	3	2.000,01	2.000
IV	13,3%	666,67	2	1.333,33	666,67
V	6,6%	666,67	1	666,67	0
УКУПНО				10.000	

Напомена: Садашња вредност се добија одузимањем од предходне садашње вредности износа амортизације обрачунатог у тој години. Нпр. за прву годину то би било: $10.000 - 3.333,32 = 6.666,67$, за другу годину $6.666,67 - 2.666,66 = 4.000,01$ итд.

Књиговодствено обухватање за I годину би се вршило на следећи начин: за износ амортизације теретио би се рачун Трошкови амортизације а одобравао рачун Исправка вредности постројења и опреме, односно у нашем случају:

Дневник

Р.б.	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потраж.		Дугује	Потражује
1)	540	0239	Трошкови амортизације Исправка вредности основних средстава - за обрачун амортизације	3.333,32	3.333,32

На крају, применом метода аритметичко-дегресивног отписивања или тзв. дигиталног отписивања у првим годинама употребе средстава добијају се већи износи амортизације. Тако, нпр., у нашем случају у I години је средство отписано 33,3%, односно 26,6% у II, док је у III и IV години знатно мањи износ. Управо из тог разлога **наведени метод највише има примене** код средства чији је век трајања знатно дужи у односу на век који смо ми узели у нашем примеру.

Пример 2. Трошак набавке основног средстава је 190.000дин., док је његов процењени век употребе 5 године. Обрачунати висини годишњих квота амортизације уз помоћ методе аритметичко-дегресивног отписивања.

Metod aritmetičke degesije – digitalno otpisivanje

$$D = 2 \times \frac{OS}{n(n+1)} = 2 \times \frac{190.000}{5(5+1)} = \frac{380.000}{30} = 12.667 \text{ din.}$$

Godina	Red. br. godina (obrnut redosled)	Iznos degesije		Godišnji iznos amortizacije
1	5 x	12.667	=	63.335
2	4 x	12.667	=	50.668
3	3 x	12.667	=	38.001
4	2 x	12.667	=	25.334
5	1 x	12.667	=	12.667

12.667 : 1 = 12.667

Mesečni trošak 12.667 : 12 = 1.056 din.

Дневник

Р.б.	Кonto		Опис	Износ	
	Дугује	Потраж.		Дугује	Потражује
1)	540	0239	Трошкови амортизације Исправка вредности основних средстава - за обрачун амортизације	12.667	12.6672

**1.3.Геометријско-дегресивна
метода (опадајућа
основица, а константна
стопа)**

Користи се следећа формула:
(ОС – ИВОС) x Стопа отписа
= Трошак амортизације¹

1 На годишњем нивоу

ОС – вредност ОС из почетног стања
ИВОС – износ ИВОС-а из почетног
стања

Стопа отписа – ако није дата у задатку,
рачуна се као и стопа *Линеарног*
отписа, односно $100/n$ (где је n – број
година коришћења)

n – број година

$(ОС – ИВОС)$ – то је у ствари
књиговодствена вредност

Друга варијанта у оквиру
методе дегресивно
отписивања носи назив
геометријско дегресивна.

За разлику од претходне варијанте, где износи дегресије несу исти у свим обрачунаким периодима, код разматране варијанте се постижу неједнаки износи дегресије из једног у други обрачунски период.

То се постиже на начин
што је стопа отписа иста
током периода
отписивања, док се
основица на коју се
наведена стопа
примјењује смањује.

Поступка примене наведене
варијанте дегресивног
метода отписа, на
предходном примеру, уз
претпоставку да се
годишња амортизациона
стопа смањује за 5%
састоји се у следећем:

-прво се израчуна
амортизациона стопа (a'),
на предходно описан
начин. У нашем случају
 $a'=25\%$,

- у другом кораку се врши
следећи поступак и то:

Година	
I	$x + 20\%$
II	$x + 15\%$
III	$x + 10\%$
IV	$x + 5\%$
V	$x + 0\%$

На основу кога се рачуна непозната x

У нашем случају то би било:

$$**$5x + 50\% = 100\%$**$$

$$**$x = 10\%$**$$

- у следећем кораку,
будући да је добијена
непозната x , то се врши
њена замена, да би се по
основу тога израчунала
стопа по којој ће се
вршити отпис основног
средства. У нашем случају
би то било:

Година		Вредност отписа	
I	$10 + 20 = 30\%$		$10.000 \times 30\% = 3.000$
II	$10 + 15 = 25\%$		$10.000 \times 25\% = 2.500$
III	$10 + 10 = 20\%$		$10.000 \times 20\% = 2.000$
IV	$10 + 5 = 15\%$		$10.000 \times 15\% = 1.500$
V	$10 + 0 = 10\%$		$10.000 \times 10\% = 1.000$

На основу кога се рачуна непозната x

У нашем случају то би било:

$$5x + 50\% = 100\%$$

$$x = 10\%$$

Дневник

Р.б.	Конто		Опис	Износ	
	Дугује	Потраж.		Дугује	Потражује
1)	540	0239	Трошкови амортизације Исправка вредности основних средстава - за обрачун амортизације за I годину	3.000	3.000

2. Функционална метода

Користи се следећа формула:

**ОС/Укупни процењени
капацитет основног
средства = Коефицијент**

**Процењени годишњи
капацитет x коефицијент =
Трошак амортизације¹**

*Метода функционаног
отписивања* при обрачуну
трошкова амортизације не
узима време, односно
процењени век коришћења
основног средства и унапред
одређен ток кретања
амортизационих квота, већ
стварно коришћење основног
средства и остварене учинке у
току коришћења.

То практично значи да је за утврђивање износа трошкова годишње или месечне амортизације потребно, још у моменту набавке и активирања основног средства, знати основицу за отписивање и процењени, укупно очекивани учинак у току века коришћења основног средства, да би се њиховом деобом добио податак о трошковима - квоти амортизације по једном учинку.

Пример: Набавна вредност основног средства износи 10.000 дин.

Очекивани обим услуга током коришћења је 20.000 јединица. Колики су трошкови амортизације у 2011. год. уколико је основно средство извршило услуге у обиму од 2.000 јединица?

$$\text{Трошкови амортизације по јединици} = \frac{10.000 \text{ дин.}}{20.000 \text{ јед.}} = 0,5 \text{ дин.}$$

$$\text{Трошкови амортизације у 2011. год.} = 0,5 \text{ дин.} \times 2.000 = 1.000 \text{ дин.}$$

VISKA TURISTIČKA ŠKOLA
Brijuni

Овај метод се најчешће примењује код опреме и то код транспортних средстава. Највећи недостатак би се могао навести искључиво физичко рабаћење као узрок трошења основног средства. Док су економско и морално рабаћење изостављени.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!!!!

